

Prædiken til 3. søndag i fasten

Luk. 11, 14-28

Hvor du lyser, mørket flyr
Al uterlighed dig skyr

Da vi sang trosbekendelsen lige før, lagde I måske mærke til, at jeg vendte mig væk fra altret under forsagelsen af Djævelen. Vi skulle måske alle sammen have vendt os om, for efter gammel tradition viser man Djævelen på porten ved at sende ham ud ad kirke-døren mod vest. I et gammelt dåbsritual skulle dåbskandidaten også spytte mod vest, for det er Djævelens verdenshjørne. Først derefter kunne han vende sig mod øst, Guds og paradiset's verdenshjørne og blive døbt i Guds navn.

Vi spytter ikke, og det anses ikke for pænt at bande med djævelens navn, selv om eder og forbandelser for mange er blevet en del af dagligsproget. Min ellers ikke særlig fromme søster bemærkede under en TV-udsendelse, at der blev bandet meget. Jeg havde faktisk slet ikke lagt mærke til det. Det kan skyldes, at vi færdes i forskellige miljøer. Måske bander jyder mere end sjæl-lændere, og unge mere end gamle, men de unge har jo nok lært det et sted.

Bortset fra at det ikke lyder pænt, så er der dem, der påstår, at der står i Bibelen, at man ikke må bande. Det gør der faktisk ikke. Men der står, at man ikke må have andre guder end Gud. Og der står, både i Det gamle og Det nye Testamente, at man ikke må

dyrke Djævelen og alle de dæmoner, han er i familie med. Man må ikke overgive sig til ham. Og det er jo sådan, at hvis vi bruger Fandens navn til at forstærke sproget med, så kalder vi på ham. Giver ham magt og betydning.

Men det har han vel også: magt og betydning. Vi bander ikke i kirken, men vi bruger Fandens navn. Det bliver sagt og sunget adskillige gange i dag. Den onde fjende, Beelzebub, Djævelen, Fanden, Satan. Vi taler om ham, fordi vi ved, at han desværre stadig huserer, men vi bruger ikke hans navn for at kalde på ham, men for at tage afstand fra ham. Vi kalder det onde ved navn og forsøger med Guds hjælp at få magten over det. Det gør vi, når vi lige før trosbekendelsen forsøger Djævelen, hans gerninger og væsen. Man kan kalde det for en djævluddrivelsesformular, men det bedste våben til djævluddrivelse kommer bagefter – bekendelsen til troen på Gud. Den, som fremgår af trosbekendelsens tre led og den der lyder, når vi beder og synger sammen. For tro er nok en personlig sag, men ikke en privat sag. Vi er i kirken sammen om at tro på Gud. Hver for sig er vi svage i troen, men kirkens fællesskab er stærkt.

Men er forestillingerne om djævl og dæmoner ikke tømte for mening? Hører de ikke en anden tid til? En tid som Jesu egen tid, en tid som middelalderen? En tid med tomme

maver, mørke gader, snavs, uforklarlige smitsomme sygdomme, uvidenhed? Hvis vi nu fastede som i fattigdommens dage og levede i sult og mørke, ville vi se Fanden og hans håndlangere krybe langs med husmuren. Vi ville mærke deres pustende ånddrag i nakken. Vi ville mistænke enhver, som stod os i vejen og var os uvenligt stemt for at være besat af Djævelen. Og når vi kom i kirke, ville vi på væggen se billeder af djævle med horn i panden og vrængende ansigt. Billeder som kunne bekræfte vore fantasier.

Men vi faster ikke, vi lever i en mæt og oplyst tid. Der burde ikke være plads til dæmoner, ikke rum for angst og mørke tanker. Burde vi så ikke udelade forsagelsen af Djævelen – han hører ikke til vores virkelighed. Det er da synd, at det første navn det lille barn hører i kirken efter sit eget, er Djævelens – især da vi samtidig forkynder, at Kristus har besejret ham.

Men dæmonien truer måske endnu mere i vores tid end førhen. Den er en trussel, netop når vi føler os oplyste og i stand til at tage vare på os selv. Dæmonerne truer med at besætte os, når vi tror, vi kan være fri af den kamp, der foregår mellem lyset og mørket, livets og dødens kræfter.

Det sker, når vi tror, vi kan etablere en undtagelsestilstand med vores liv. At vore hjerter og hænder kan være fejede og prydede huse, som vidner om renhed og godhed. At vores hjem og vores kreds udgør et helle midt på kamppladsen. For det er med Djævelen som med skidt og støvet - det lægger sig på de rene, velpolerede flader.

Når vi ikke vil indrømme, at ondskaben er en fare, når vi ikke vil tage stilling, men betragter alt som lige gyldigt, så gør vi netop plads for Djævelen og inviterer ham indenfor. Så kommer han villigt smiskende og logrende og sætter sig til rette – med al sin tvivl, med alle sine spørgsmål, med al sin

angst, med alle sine bekymringer, med al sin selvoptagethed. Så viser friheden sig at være ufrihed, så bliver vi besat af os selv – for jeg er Djævelens allerbedste forklædning. Han ligner os selv.

Når vi sætter os selv i centrum, indtager vi jo Guds plads. Det er det, Djævelen vil. Det skete i paradiset have, da Adam og Eva tog af det, som ikke tilkom dem, og det sker i ethvert menneskeliv, hvis det er besat af sig selv og ikke af Guds ord, Guds vilje, Guds herredømme. Salige er de, der hører Guds ord og bevarer det. Kun sådan undslipper vi Djævelen, kun sådan undslipper vi os selv. Vi skal leve midt i den onde verden, men er vi besat af Gud, får ondskaben ingen selvstændig magt – så er lidelse og ondskab slet ikke djævelskab, men Guds ansvar. Så er han med os i alle farer.

Derfor tegner vi korset foran dåbsbarnets ansigt og bryst. Det gør vi inden Djævelens navn nævnes. Derfor døber vi barnet i Jesu navn. Det betyder: du er Guds barn, hans ejendom – den Gud, der døde og opstod for dig, så skal ingen djævel dig skade. Ondskab, tab og død vil der altid være, hvor livet leves. Døden er givet os fra livets begyndelse, smerten ved at miste følger glæden ved at få. Vi svigter og forråder, svigtes og forrådes. Men det er livet, glæden, det gode, der kommer først og sidst. Det begynder og ender godt.

Det var derfor, Kristus midt i ørkenen forsagede Djævelen og alle hans gerninger. Det var derfor, han midt i livet forsagede hans væsen. Det var derfor, han med sit ord befriede den stumme fra hans dæmoniske fængsel.

For hvor Gud er, må Djævelen vige pladsen. Hvor der er fyldt og optaget, kan han ikke finde et smuthul. For han finder netop de tomme huse, de tomme hjerter. Han kan komme som modløsheden, når håbet og troen har forladt os. Han kan komme som selv-

ødelæggelse, når livsmodet er smuttet ud ad bagdøren. Han kan komme som hævnfølelse, når den elskede gør kærligheden til løgn. Og han er ikke nogen rar gæst. Han spiser de sidste rester af livsbekræftende forråd, han hundser med os og fører sine mennesker som marionetter. Enhver, som har været plaget af hævnfølelse, bitterhed, misundelse ved, hvordan livet og tanken bliver besat og styret af de negative følelser. De bliver en besættelse. Vi bliver besat af os selv. Men vi kender også tegnene på befrielse. Når ømheden, kærligheden, taknemmeligheden over det gudgivne liv trænger igennem smerten og sorgen. Når vi kan sørge med hinanden og glæde os med hinanden, ligesom den kvinde, der råbte af glæde over mødet med Jesus.

”Hvem der bare ku’ klare sig med hjælp fra sig selv?” Sådan synger Nephew og siger dermed samtidig, at det kan vi ikke. Vi har brug for hjælp udefra, netop for at blive befriet fra ønsket om at vi kunne hjælpe os selv. Vi har brug for hinanden og for det Guds ord, Kristus kom med, det Guds ord, han var og er. Lader vi os fylde af det, bliver Fanden hjemløs. Så bliver forsagelsen af Djævelen til et triumferende glædesbudskab. Vi ser den onde i øjnene, mens han tømmes for kræfter.

Det fortælles, at den stumme talte, da hans tungebånd blev løsnet af fangenskab, men ikke hvad han sagde. Men han kunne have bekendt sin tro. Sådan som vi, når vi af Guds nåde befries fra djævelsk isolation og fangenskab i os selv, får munden på gled og bekender vores tro. Den tro, som er givet os, og som er langt stærkere end alverdens spyt og bandeord: Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Vi tror på Gud Fader, Guds søn og Gud Helligånd. Så hjælpe os Gud.

Amen

Karin Friis Plum
Skelager Kirke

Salmer:
754, 337, 292, 166, 192, 634

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk